

Kariantti Kallio

Erikoislääkäri
HYKS, ATeK, Lastenkliniikka
kariantti.kallio@hus.fi

Anestesia­lääkärin arkea sisällissodan keskellä

Olen saapunut Jemeniin työskennelläkseni kuukauden ajan Lääkärit Ilman Rajoja -järjestön sairaalassa anestesia­lääkärinä. Täällä ihmiset joutuvat maksamaan kovan hinnan sodasta keskellä kaksi vuotta jatkunutta humanitaarista kriisiä.

Saavu­in vasta kaksi päivää sitten, mutta kädet ovat jo täynnä töitä ja olen hoitanut potilaita aamusta iltaan. Monet asiat leikkaussaleissa ovat erilaisia täällä kuin kotona Helsingissä, varsinkin anestesia­laitteet, jotka on­neksi ovat kuitenkin aika yksinkertaisia ja helppoja käyttää. Suurin osa lääkkeistä on samoja, mutta eri vahvuuksilla mikä täyty muistaa pitää mielessä. Ketamiinia on kaikkialla ja sitä käytetään (melkein) kaikkeen. Eroihin kuitenkin tottuu nopeasti, pitää vain ottaa yksi potilas kerrallaan (tai kaksi tai kolme) ja tarttua haasteeseen avoimin mielin. On­neksi myös tšekkiläinen kirurgimme Filip, paikalliset kirurgit, anestesiologit, lääkärit ja hoitajat ovat erittäin kokeneita - ja mukavia. Niin mukavia että sota unohtuu hetkeksi, sota joka on vain kahden tunnin ajomatkan päässä.

Humanitaarinen työ on aina kiinnostanut minua. Vuonna 2009 vietin joitakin kuukausia

pienessä ugandalaisessa terveystalossa, ja siitä kiinnostus vain kasvoi. Taisin kuulla Lääkärit Ilman Rajoja -järjestöstä ensimmäisen kerran jo nuorena Ruandan kansanmurhan yhteydessä, ja siitä lähtien tämä sairaanhoitoon erikoistunut avustusjärjestö on pyörinyt mielessäni. Olen jotenkin pitänyt itsestänselvyytenä, että anestesian ja tehohoidon erikoislääkärinä jonain päivänä lähtisin tekemään humanitaarista työtä.

Vuosi sitten joulukuussa kävin haastattelussa järjestön Tukholman-toimistossa ja puoli vuotta myöhemmin löysin itseni Jemenistä.

Matka maahan oli oma seikkailunsa. Pariisissa järjestetyn pikaperehdytyksen jälkeen lensin Addis Abeban kautta Djiboutiin. Djiboutissa odotin pari päivää ennen kuin järjestön lentokone pystyi lentämään Jemenin pääkaupunkiin Sanaan. Sieltä matka jatkui tulevaan työpaikkaani Khamerin kaupungin sairaalaan. Hoidamme niin

Tukikohdan edustalla

vastasyntyneitä kuin vanhuksiakin vammoista riippumatta. Repertuaariimme kuuluu yleiskirurgiaa, gastroenterologiaa ja obstetriikkaa; lisäksi meillä on paljon traumapotilaita - enimmäkseen ampumahaavojen ja liikenneonnettomuuksien johdosta. Leikkausosastolla on kaksi leikkaussalia ja heräämö. Toisella puolella pihaa on pieni tehovalvontaosasto, jossa on kaksi potilaspaikkaa.

Sairaalaan on vain kymmenen minuutin kävelymatka, ja aamulla sairaalaan kävellessäni Khamerin kadut ovat usein jo täynnä ihmisiä ja liikennettä. Tavallisia päiviä täällä ei ole. Eilinen alkoi keisarinleikkauksella ja päättyi teini-ikäisen

Lääkärit Ilman Rajoja -järjestö tarjoaa ilmaista sairaanhoitoa sitä tarvitsevalle.

tytön laparotomiaan. Tytön suolistosta löytyi sellua, puunkuorta ja hiuksia, joita hän oli nieleskellyt ilmeisesti pidemmän aikaa. Kirurgit pystyivät poistamaan massan hänen suolistostaan, mutta leikkauksen jälkeen hän oli edelleen niin huonokuntoinen, että jatkoimme suonensisäistä nesteytystä teho-osastolla.

Eräänä päivänä olimme juuri aloittaneet aamukokouksen, kun minut hälytettiin hätäsektioon. 40-vuotiaalla naisella oli jo seitsemän lasta, hän oli seitsemännellä kuulla raskaana ja vuoti runsaasti verta. En vielä kukaan ollut täysin sinut anestesia-laitteiden kanssa, mutta kokeneiden paikallisten kollegoiden avulla saimme kaiken hyvin

>>

toimimaan. Noin tunnin kes-
täneen leikkauksen ja parin
punasoluyksikön jälkeen äiti
ja tyttölapsi voivat taas hyvin.
Tai niin ainakin luulin.

Päivä täyttyi muilla leik-
kauksilla. Kun iltapäivällä
olimme osastokierrolla, mi-
nut ja jemeniläinen anes-
tesiologikollegani kutsuttiin vastasyntyneiden
teho-osastolle. Aamulla syntyneen lapsen kunto
oli romahtanut ja hän tarvitsi manuaalista venti-
laatiota mekoniumaspiraatiosta johtuvan huonon
happetumisen takia. Emme voineet intuboida
häntä, koska sairaalassa ei ollut ventilaattoria.
Emme myöskään voineet lähettää häntä toiseen
sairaalaan; vaikka täällä olisikin ollut toinen sai-
raala, hänen perheellään ei koskaan olisi ollut hoi-
toon varaa. Lääkärit Ilman Rajoja tarjoaa ilmaista
sairaanhoitoa sitä tarvitsevalle, mutta paikalliset
klinikat ovat potilaille maksullisia.

Täällä keskellä sotaa, kaukana moderneista
ventilaattoreista ja kehittyneistä teho-osastoista,

Matka tänne oli oma seikkailunsa.

me olimme hänen paras
mahdollisuutensa. Valitet-
tavasti emme voineet auttaa
paljoa enempää. Pystyimme
vain jatkamaan hänen jo
saamaansa hoitoa, tarkkai-
lemaan tilannetta ja toivo-
maan parasta. Lapsi taisteli
elämästään koko yön, kun-

nes seuraavana päivänä hän viimein antoi periksi.
Tämä oli yksi raskas muistutus Jemenin akuutista
humanitaarisesta tilanteesta, jossa ei ole toimivaa
infrastruktuuria eikä sairaanhoitoa. Monesti kaik-
kein pienimmät ja heikoimmat joutuvat ensim-
mäisinä maksamaan sodasta kovimman hinnan.

Seuraavat päivät täyttyivät monista erilaisista
leikkauksista ja enimmäkseen lukuisista am-
pumavammoista. Ampumavammojen uhreista
valitettavan monet olivat lapsia. Kysymyksistäni
huolimatta sain tietää lopullisen syyn tapahtumil-
le vain harvoin.

Viikkoihini mahtui kuitenkin myös iloa. Ker-
ran osastoja kiertäessämme huomioni kiinnittyi

Toinen ventilaattoreistamme

Kariantti kanyloi leikkaussalissa.

10-vuotiaaseen poikaan, jota oli ammuttu rintakehään 3 viikkoa aiemmin. Hän voiko varsin hyvin, mutta makasi liikkumatta ja kieltäytyi kävelemästä. Pieni yllätysmomentti kuitenkin auttoi: Kirurgimme Dr. Ali otti poikaa kädestä ja vei hänet mukanaan potilaskierrolle ympäri sairaalan osastoja. Aluksi poika oli yllätynyt ja vastusteli, mutta vähitellen hän rohkaistui ja sai lisää energiaa. Kierron lopussa hän oli kävellyt koko matkan pihan toiselle puolelle naisten osastolle asti. Minä, muut lääkärit ja hoitajat hurrasimme hänen rohkeutelleen. Muutaman päivän päästä hänet kotiutettiin.

Neljä viikkoa meni lopulta erittäin nopeasti, joskin sinäkin aikana ehdin jo liukua todellisuudesta toiseen ja unohtaa monet asiat täällä kotimaassa. Hetki saapumiseni jälkeen alueella puhkesi myös kolera-epidemia, joka ajoi työntekijöiden suorituskyvyt ääriarajoille. Tähän mennessä alueella on hoidettu jo yli 103 000 koleraapotilasta

Kaikkein heikoimmat joutuvat usein maksamaan sodasta kovimman hinnan.

ja epidemian epäillään kestävän vielä kuukausia.

Vaikka tämä oli ensimmäinen komennukseni Lääkärit Ilman Rajoja -järjestön kanssa, yllätyksiä sattui varsin vähän. Siitä voin varmastikin kiittää hyvää perehdytystäni Tukholmassa

ja Pariisissa ennen lähtöäni. Yllätyksetkin olivat suurimmaksi osaksi vain positiivisia.

Oli ilo työskennellä mahtavien jemeniläisten kollegoiden ja muiden kansainvälisten avustustyöntekijöiden kanssa. Hämmästyttävintä oli kuitenkin huomata, kuinka ihmiset jatkavat rohkeasti elämäänsä keskellä sotaa auttaen toisiaan ja luopumatta ystävällisyydestään. Sitä kaikkea en osannut odottaa, kun lähdin sota-alueelle tekemään humanitaarista työtä. ■